

Docent PhDr. Mojmír Köttner, CSc. : 2.9.1925-28.6.1981

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. G, Řada sociálněvědná. 1982, vol. 31, iss. G26, pp. [7]-8

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/111370>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

2. 9. 1925 — 28. 6. 1981

Ve věku 55 let, uprostřed plné práce, opustil naše řady docent Mojmir Köttner, vedoucí katedry marxisticko-leninské sociologie na filozofické fakultě UJEP v Brně, dlouholetý předseda brněnské pobočky Čsl. sociologické společnosti při ČSAV a člen jejího hlavního výboru, předseda redakční rady sociologické řady Sborníku prací filozofické fakulty.

Jeho osobnost utvářela se pod vlivem rodiny (otec zaměstnanec ČSD), dětská a školní léta prožil ve Slavkově, v Brně-Židenicích, v Telnici, Újezdě; silný zážitek pro něho znamenala válka a studium na židenickém reálném gymnáziu; ihned po maturitě v r. 1944 byl totálně nasazen. Získané životní zkušenosti vedly jej k tomu, že po osvobození pracoval ve Svazu české mládeže (později v ČSM); rušná léta politického a odborného vývoje prožil v letech 1945—1949 na filozofické fakultě v Brně, kde vystudoval obor filozofie a sociologie a působil jako pomocná vědecká síla sociologického semináře; zúčastnil se též sociologického průzkumu na Horním Vsacku. Své politické a odborné zrání dovršil vstupem do Komunistické strany Československa a složením doktorátu filozofie (předložil dizertaci na téma „Sociologie voleb“). Tato fáze jeho formování v letech 1945—1949 anticipuje všechny základní komponenty celého jeho dalšího života — stranickopolitickou angažovanost, pedagogickou a vědeckovýzkumnou aktivitu v oborech filozofie a sociologie, koncepční a organizátorskou činnost v oblasti středního a vysokého školství.

V období 1949—1963 působí převážně v odborných učilištích a ve školství středním: na zdravotnické a průmyslové škole v Olomouci jako vychovatel a ředitel žákovského domova, v oblastní správě ministerstva pracovních sil v Olomouci a v Brně, jako pracovník a inspektor JmKNV v Brně. Pedagogickým a organizačním problémům učňovského a středního školství je také věnována většina jeho tehdejších publikací. Jako externí učitel přednáší na vysokých školách obory marxismu-leninismu, zejména filozofii, je aktivistou JmKV KSČ a členem jeho vysokoškolské komise. Tím je také předznamenán přesun těžiště jeho činnosti do oblastí vysokých škol v letech 1963—1981: přechází na ÚML VUT v Brně, kde vyučuje zejména filozofii, píše své teoretické práce, v r. 1967 absolvuje třítydenní studijní pobyt na Státní Lomonosovově univerzitě v Moskvě; dokončuje svou kandidátskou práci. V letech konzolidačního procesu pracuje jako aktivista JmKV KSČ a předseda jeho lektorské skupiny filozofie; po několikaleté stáži na školském oddělení JmKV KSČ přechází v r. 1975 na MŠ ČSR jako jeho ústřední školní inspektor pro vysoké školy; externě přitom vyučuje filozofii a sociologii na filozofické, později též na právnické fakultě UJEP. Jako předseda brněnské pobočky Čsl. sociologické společnosti a čelný funkcionář Socialistické akademie usiluje o ob-

novu marxisticko-leninského charakteru a plného společenského uplatnění oborů filozofie, sociologie, vědeckého komunismu a vědeckého ateismu. V r. 1978 přechází na oddělení sociologie filozofické fakulty UJEP a jako jeho vedoucí od ledna 1979 vypracovává koncepci dalšího rozvoje tohoto oboru: jeho zásluhou a pod jeho vedením je 1. března 1980 restitována katedra marxisticko-leninské sociologie.

Tématika publikací docenta Köttnera v letech 1963—1981 se soustřeďuje na interdisciplinární problémy filozofie a sociologie. Profilujícím tématem jeho prací jsou filozofické a sociologické problémy etiky a morálky: jeho studie na toto téma v letech 1966—1968 jsou shrnuty v kandidátské dizertaci „Marxistická filozofie a etika“ (1968). Tuto problematiku dále rozvíjí zejména ve studiích „K sociologii morálky“ (Sociologický časopis, 1970), „K problémům sociologie morálky a mravnosti“ (Sborník prací filozofické fakulty, 1971), „Metodologické a sociologické problémy etiky“ (Sborník prací filozofické fakulty, 1975) a v řadě dalších statí, referátů, recenzí. Syntetizující monografie o filozofii a sociologii morálky byla také hlavním tématem jeho plánu na tuto pětiletku.

Druhý tématický okruh jeho prací se týká sociologie politiky a — širěji — kritiky antikomunistických ideologií: počátkem stala se již jeho doktorská práce o sociologii voleb, pokračovala dále jeho publikacemi o komunistické výchově, o současném antikomunismu, vyjádřena byla v jeho učebním textu „Socialistická světová soustava a současný antikomunismus“ (1981) a teoreticky zpracována zejména ve studii „Sociologie politiky, základní koncepce v marxistické sociologické teorii“ (Sborník prací filozofické fakulty, 1977).

Odtud přecházel docent Köttner postupně k vytčení základních problémů marxisticko-leninské sociologické teorie, k tématu, který snad nejlépe odpovídá interakci mezi filozofickou a obecně sociologickou problematikou: do tohoto okruhu patří jeho skriptum „Úvod do marxistické sociologické teorie“ (1978, 1980) a studie „Realizace principu komplexnosti v marxisticko-leninské sociologické teorii“ (Sborník prací filozofické fakulty, 1981).

V pořadí poslední, avšak zcela organickou složkou jeho prací je pozornost věnovaná tradicím českého sociologického myšlení: je to jakoby „návrat“ k období jeho osobního formování, snaha vyrovnat se s dosavadní sociologickou tradicí. Ubírá se dvěma směry: vyjádřena je v pokusu nastínit přehled dějin české a slovenské sociologie („Vývoj sociologie v českých zemích a na Slovensku“, 1981) a ocenit odkaz života a díla B. Zwickera, levicově orientovaného brněnského sociologa, který r. 1944 zahynul v Osvětimi.

Navzdory své dlouholeté vážné srdeční chorobě věnoval se docent Köttner nadále veřejné činnosti, vždy ji spojoval s péčí o rozvoj oborů filozofie a sociologie, s úsilím o to, aby katedra marxisticko-leninské sociologie zaujala pevné místo v soustavě oborů filozofické fakulty i ve struktuře celé československé sociologie. V tomto duchu také chceme v jeho práci pokračovat.